

Advies 2019 – energie

Aanzet thema

Een SHM kan bijdragen tot een lager energieverbruik door enerzijds de woningen energie-efficiënt te maken, en anderzijds door initiatieven te nemen om bewoners rationeel te leren omgaan met energie. **De vraag die centraal staat is: ‘Wat is het aandeel van De Mandel en hoe kan je als huurder een bijdrage leveren om het energieverbruik te beperken?’**

Hoe tot het advies gekomen?

De meldpunten en de leden van de huurdersadviesraad hebben zich ingezet om de bevragingen zelf rond te delen om zo een maximum aantal antwoorden te verkrijgen. Per wijk en zelfs per gebouw werden de gegevens bijgehouden. Doordat de bedeling van de bevragingen op een erg intensieve manier gebeurde door een gekend persoon uit de buurt, was er duidelijk een grotere respons op de bevraging. Er werden 1071 vragenlijsten verdeeld en 629 ingevulde vragenlijsten werden verwerkt. Een respons van 59% ligt veel hoger, dan wanneer vragenlijsten met de post verstuurd werden.

Wat werd bevraagd?

De vragenlijst bestaat uit 5 onderdelen:

- Er zijn een resem vragen over de woning zelf en het aandeel van De Mandel tav haar huurders.
- Hoe gaat de bevrageerde om met de energie in zijn woning? Door het gedrag wat aan te passen kan dikwijls veel bespaard worden.
- De Mandel zette voorbije jaren actief in op energiescans. Hoe hebben de huurders dit ervaren?
- Er wordt een apart onderdeel gewijd aan de gemeenschappelijke delen van appartementsgebouwen.
- Tot slot wordt afgetoetst of de huurders op de hoogte zijn van andere acties, vb. op provinciaal niveau.

Wie werd bevraagd?

De bevraging werd verdeeld door de meldpunten en de leden van de huurdersadviesraad. Hierdoor werden 36 gebieden of gebouwen bevraagd. In totaal kregen 1071 gezinnen de kans om hun mening te geven.

Het voordeel van deze manier van werken is de persoonlijke aanpak. De vrijwilligers gaan rond in hun eigen wijk en zijn een gekend gezicht voor de bevrageerden. Door deur aan deur te gaan moeten de bevrageerden ook geen moeite doen om de bevraging terug te bezorgen. Er is een groot verschil met de vrijwilligers die niet deur aan deur gegaan zijn en de bevraging in de brievenbus gedeponneerd hebben. Opnieuw is duidelijk dat een aanklampende aanpak nodig is om de antwoorden terug te ontvangen.

Door op deze manier te werken kon er niet echt gekozen worden om een nog te renoveren wijk te bevragen en een pas gerenoveerde wijk. Hieruit zou een mooie vergelijkende studie kunnen volgen. Als er al een wijk bevraagd werd, waarin een deel woningen verouderd is en een deel recent is, dan werden de antwoorden door elkaar aan ons bezorgd. Het gaat hier voorbeeld over woningen in Diksmuide, F. Timmermanslaan in Lichtervelde, Kapelleveld in Dadizele.

Onderstaande gebieden werden bevraagd:

- Ardooisesteenvweg te Roeselare – 15 antwoorden

- Br. Xaverianenstraat te Houthulst – 7 antwoorden
- Bellewijk te Poperinge – 5 antwoorden
- Brugsesteenweg 69/71 te Roeselare – 19 antwoorden
- Woningen in Diksmuide – 21 antwoorden (niet nader bepaald)
- Fabiolalaan te Rollegem-Kapelle – 9 antwoorden
- F. timmermanslaan te Lichtervelde – 37 antwoorden
- H. Consciencestraat te Roeselare – 15 antwoorden
- J. Debouttestraat te Zarren – 13 antwoorden
- Kapelleveld 88-89-90 te Dadizele – 15 antwoorden
- Kapelleveld te Dadizele (woningen) – 20 antwoorden
- Kapelmeers te Poelkapelle (woningen) – 9 antwoorden
- Karel Van Manderstraat te Meulebeke – 30 antwoorden
- Knokuilstraat te Roeselare – 32 antwoorden
- Koekelare, woningen – 9 antwoorden
- Koekelare, appartementen – 8 antwoorden
- Lichterveldestraat te Torhout – 13 antwoorden
- Mandellaan 196-198-200 te Roeselare – 30 antwoorden
- Markt 3 te Kortemark – 3 antwoorden
- Meensesteenweg 56-58 te Roeselare – 8 antwoorden
- Mgr. Eugeen Laridonstraat te Roeselare – 19 antwoorden
- O.L.Vrouwestraat 10 te Roesleare – 20 antwoorden
- Pittemstraat/Wetstraat te Meulebeke – 6 antwoorden
- Prinsessestraat 15 te Emelgem – 29 antwoorden
- Prinsessestraat 75/77 te Emelgem – 21 antwoorden
- Polenplein te Roeselare – 15 antwoorden
- Ravenhofstraat te Torhout – 15 antwoorden
- Rumbeeksesteenweg te Roeselare – 16 antwoorden
- Gasthuisplein/Engelstraat te Poperinge – 26 antwoorden
- Spanjestraat te Roeselare – 16 antwoorden
- Sint-Amandsstraat te Roeselare – 8 antwoorden
- Sint-Elooisplein te Roeselare – 2 antwoorden
- Sint-Rochusstraat te Rumbeke – 24 antwoorden
- Statiestraat te Lichtervelde – 12 antwoorden
- Wortelstraat/Kokelaarstraat te Roeselare – 32 antwoorden
- Zeger Maelfaitstraat te Rumbeke – 26 antwoorden
- Zeveneiken te Meulebeke – 24 antwoorden

De Mandel en de woning

In dit onderdeel wordt er specifiek gekeken naar hoe de huurders hun eigen woning ervaren op het niveau van de bouwkwaliteit, de verwarmingstoestellen,... De Mandel heeft hier een groot aandeel in en moet ervoor zorgen dat ze een kwaliteitsvolle en goed geïsoleerde woning aanbiedt aan haar huurders.

- De Mandel voerde de nodige verbeteringswerken uit aan mijn woning.
 - JA – 42%
 - NEEN – 43%
 - Opmerking: bij deze vraag bleek dat het begrip ‘verbeteringswerken’ niet voor alle bevrageden even duidelijk was.

- In nieuwbouwappartementen voert De Mandel geen verbeteringswerken uit.
 - Vb. Knokuilstraat – verhuurd sinds april 2016; 32 appartementen
 - 6 – JA
 - 19 – NEEN
- Het is wel duidelijk dat veel huurders nog steeds verwachten dat De Mandel meer klusjes komt uitvoeren in hun woning.
- De ramen zijn goed geïsoleerd.
 - JA – 77%
 - NEEN – 15%
 - Opmerking: Gezien de enquête o.a. verspreid werd door de meldpunten, woont het grootste deel van de bevrageden in appartementsgebouwen. De meeste appartementen zijn recent gebouwd en behoren dus eerder tot het ‘jong patrimonium’. Was deze bevraging afgenomen in een straat waar er nog geen dubbel glas is, dan zou dit een ander resultaat gegeven hebben.
- Het dak is geïsoleerd.
 - JA – 69%
 - NEEN – 6%
 - Opmerking: in appartementsgebouwen is dit minder van belang voor bewoners die niet onder het dak wonen. Bevrageden slaan vraag over met opmerking ‘geen dak’.
- Ik kan mijn woning goed verwarmen. Goed resultaat:
 - JA – 85%
 - NEEN – 9%
- Ik gebruik nog extra verwarmingstoestellen: elektrisch vuurtje, pelletkachel,...
 - JA – 10%
 - NEEN – 83%
 - Opmerking: sommige bevrageden geven in een opmerking mee dat ze extra verwarmen in de badkamer. In bepaalde gebouwen komt dit meer voor. (Zeveneiken, Sint-Rochus geven dit bv. vaker aan)
- Mijn woning beschikt over een programmeerbare thermostaat.
 - JA – 73%
 - NEEN – 13%
 - VALKUIL – betekenis ‘programmeerbare thermostaat’; niet iedereen verstond hier hetzelfde onder, er bestaan dan ook verschillende soorten.
- Ik weet hoe mijn thermostaat werkt
 - JA – 62%
 - NEEN – 14%
- Ik gebruik mijn thermostaat met dagindeling, vb. de thermostaat staat ‘s nachts kouder ingesteld dan overdag
 - JA – 57%
 - NEEN – 18%

BESLUIT

Algemeen scoort De Mandel goed wat haar aandeel in de woningen betreft. Hierbij moet opgemerkt worden dat de bevraging vooral gebeurde bij huurders die een recentere woning huren. De huurdersadviesraad vraagt duidelijk om zeker blijvend aandacht te hebben voor het oudere patrimonium. Vanzelfsprekend moeten de woningen voldoende geïsoleerd worden, dwz dubbel glas, dakisolatie,... Echter hierbij stelt de huurdersadviesraad dat woningen uit de jaren '80 dan misschien wel voorzien zijn van dubbel glas, toch merken bepaalde huurders op dat er veel tocht in de woning is. Daarnaast wordt nog meegegeven dat CV-ketels snel vervangen moeten worden. Sommige installaties

werken wel nog goed, maar zijn grote slokkoppen op vlak van verbruik. De huurdersadviesraad vraagt om alle woningen energie-efficiënt te maken door goede dakisolatie, kwaliteitsvol dubbel glas en een energiezuinige CV-ketel.

De bevrageden geven aan dat ze hun woning goed kunnen opwarmen. Toch wordt opgemerkt dat er wel eens extra verwarmd wordt o.a. met elektrische vuurtjes. Toestellen om bij te verwarmen zijn niet altijd veilig en moeten steeds vermeden worden. Dikwijls zijn dit ook grote energieverstellers. De huurdersadviesraad vermoedt, aan de hand van de opmerkingen, dat de meeste mensen bijverwarmen in de badkamer om een tijdelijke opstoot van warmte te hebben. Hierin vraagt de huurdersadviesraad om systemen te voorzien los van de thermostaat in de leefruimte, zodat een bepaalde ruimte (vb. de badkamer) tijdelijk extra verwarmd kan worden, zodat huurders niet meer geneigd zullen zijn om bij te verwarmen met andere verwarmingstoestellen.

Huurders ervaren grote voordelen als er isolerende maatregelen getroffen worden in de woning. De huurprijs stijgt amper en de energiefactuur daalt aanzienlijk. Hier en daar rijst dan ook de vraag in de enquête of er niet ingezet kan worden door De Mandel op zonnepanelen. De huurdersadviesraad vraagt om zonnepanelen te voorzien in de bestaande woningen, in eerste instantie daar waar er nog verwarmd wordt op elektriciteit. Daarnaast moet De Mandel bij nieuwbouw woningen nog meer stilstaan bij duurzame energievormen en openstaan voor alternatieve vormen om warmte op te wekken, vb. warmtepompen of om helemaal energieneutraal te bouwen (passiefbouw).

Uit de opmerkingen van de bevraging blijken er problemen te zijn met het gebruik van de thermostaat. Hoe moet de thermostaat geregeld worden, hoe kan je je thermostaat met dagindeling goed afstellen? De Mandel moet acties nemen om huurders aan te manen de thermostaat correct te gebruiken. De verwarming vormt de grootste kost van het energieverbruik. Het is belangrijk om hier te besparen waar mogelijk. De verwarming opzetten op momenten dat je er niet bent, betekent je geld rechtstreeks in de vuilnisbak deponeren. Rond de thermostaat werd uitvoerig gediscussieerd en vraagt de huurdersadviesraad om met volgende zaken rekening te houden:

*Als De Mandel overal uniforme thermostaten voorziet, kan er gemakkelijker uitleg gegeven worden aan de huurders.

*Bij instap moet de plaatsbeschrijver een uitvoerige uitleg geven rond het gebruik van de thermostaat. Naast de mondelinge uitleg adviseert de huurdersadviesraad nog om ook een schriftelijke handleiding – in gewone mensentaal – af te geven aan de nieuwe huurders.

*In bepaalde gebouwen treedt het meldpunt op als aanspreekpunt voor huurders. In de optiek van burenhulp kan er gestreefd worden naar 1 persoon per wijk of per gebouw die de nodige uitleg krijgt rond het gebruik van de thermostaat. Als een huurder uitleg nodig heeft over de thermostaat kan De Mandel doorverwijzen naar een buur. Hierin adviseert de huurdersadviesraad aan De Mandel om opleidingen op maat te geven aan aanspreekpunten in appartementsgebouwen en wijken rond het gebruik van de thermostaat.

De vraag over de verbeteringswerken is blijkbaar niet helemaal duidelijk en wordt vaak gezien als een vraag over uitgevoerde herstellingen. Het is duidelijk dat huurders nog altijd verwachten dat De Mandel meer en sneller klusjes komen uitvoeren in de woning. De huurdersadviesraad vraagt De Mandel om meer klusjes uit te voeren bij haar huurders, ook klusjes ten laste van de huurders. Dit is een win-win-situatie. Enerzijds is er een betere service voor de huurders en anderzijds weet De Mandel zeker dat de herstelling uitgevoerd is. Dit helpt verwaarlozing van de woningen tegen te gaan.

Ik en mijn woning

Hieronder bekijken we hoe de huurders hun woning gebruiken. Hoe gaan ze om met hun verwarming, de thermostaat, hun elektrische apparaten,... De verwarming is de grote slokop. Ongeveer 60% van het energieverbruik gaat naar de verwarming.

- Als ik thuis ben, staat de verwarming op 21 graden.
 - JA – 42%
 - NEEN HOGER – 25%
 - NEEN LAGER – 22%
- Als ik niet thuis ben, staat de verwarming op 17 graden.
 - JA – 41%
 - NEEN HOGER – 27%
 - NEEN LAGER – 22%
- 's Nachts staat de verwarming op 17 graden.
 - JA – 43%
 - NEEN HOGER – 22%
 - NEEN LAGER – 26%
- Ik ben bereid om de verwarming een graadje lager te zetten om te besparen.
 - JA – 69%
 - NEEN – 25%
 - Veel huurders geven aan dat ze hiertoe bereid zijn. Dit is interessant, gezien 60% van de jaarlijkse energiekost naar verwarming gaat. Volgende temperaturen zouden volgens Eandis ideaal zijn: 20°C overdag en 16°C 's nachts
- Ik zet een uur voor het slapengaan de verwarming op nachtstand.
 - JA – 55%
 - NEEN – 35%
 - Bron Eandis: dit betekent een winst van €100 per jaar. HAR-leden geven aan dat het goed zou zijn om dergelijke concrete tips mee te delen aan de huurders.
- Ik leg regelmatig iets op de radiator om te drogen, bv. kledij, natte post,...
 - JA – 18%
 - NEEN – 77%
 - Opmerking: Is het voor iedereen duidelijk hoe er op een goede manier verlucht wordt? bv. ook in de winter. Dampkap, vochtvreters en dergelijke zaken lijken interessant om te bespreken bij mogelijke tips voor huurders.
- Ik gebruik spaar- of ledlampen in mijn woning.
 - JA – 83%
 - NEEN – 12%
- Ik zit graag knus en verduister soms een ganse dag mijn woning door gordijnen of rolluiken dicht te laten.
 - JA – 18%
 - NEEN – 77%
- Ik ontdooi de diepvriezer minstens één keer per jaar.
 - JA – 82%
 - NEEN – 12%
- Ik weet hoeveel mijn elektrische toestellen verbruiken.
 - JA – 31%
 - NEEN – 62%
 - Opmerking: Via sommige gemeentes of energiesnoeiërs kunnen er energiemeters ontleend worden om dit grondig te onderzoeken. Het lijkt interessanter om de meterstanden consequent bij te houden.
- Ik overweeg de aankoop van nieuwe, energiezuinige toestellen.
 - JA – 34%

- NEEN – 58%
- Ik ken het verbruik van mijn verwarmingsinstallatie.
 - JA – 36%
 - NEEN – 55%
- Jaarlijks vergelijk ik mijn energieverbruik met de voorafgaande jaren.
 - JA – 67%
 - NEEN – 27%
- Ik houd de meterstanden bij om mijn verbruik goed op te volgen.
 - JA – 52%
 - NEEN – 40%
 - Opmerking: Vanuit huurdersadviesraad geeft men aan dat het zeker belangrijk is voor huurders om meterstanden bij te houden. Op die manier kan de huurder zijn eigen gedrag op vlak van energie evalueren en kunnen ook hoge facturen vermeden worden. Het is dus aangewezen om dit te promoten bij de grote groep huurders, gezien 40% toch aangeeft dit niet te doen.
- Ik begrijp mijn energiefactuur.
 - JA - 68%
 - NEEN – 24%
- Ik wil weten hoe ik kan besparen op mijn eigen energieverbruik.
 - JA – 62%
 - NEEN – 29%
- Ik ben bereid om mijn gedrag aan te passen om energie te besparen.
 - JA – 72%
 - NEEN – 16%

BESLUIT

We krijgen via de cijfers een beeld op het gedrag en de visie van de grote groep huurders. Veel bewoners lijken bereid om te besparen en aldus hun gedrag op energiegebied aan te passen, als men hierover concrete info ontvangt.

De huurdersadviesraad stelt dat er verschillende communicatiekanalen gebruikt moeten worden om huurders te sensibiliseren. Hierin moet een andere communicatietechniek toegepast worden bij woningen en bij appartementsgebouwen:

*Tijdens de infovergaderingen in nieuwbouwappartementen moet er stil gestaan worden bij het energieverbruik. Er moeten tips gegeven worden die huurders helpen om te besparen op hun energiefactuur.

*In appartementsgebouwen kan het infobord gebruikt worden om maandelijkse tips rond energiebesparende maatregelen uit te hangen.

*De Mandel kan inzetten op een algemene infovergadering voor alle huurders waarbij energiebesparende tips gegeven worden.

*De EANDIS-brochure is heel goed opgemaakt. Hierin staat duidelijk welk bedrag je kan besparen als je je gedrag aanpast op een bepaald gebied. De Mandel kan soortgelijke bundel, flyer of folder verdelen aan zittende huurders en meegeven aan nieuwe huurders op het moment van de contractbespreking.

*De Mandel moet wijzen op het nut om meterstanden van water, gas en elektriciteit bij te houden, een meterkaart is hierbij een handig systeem. Doordat huurders zicht hebben op hun eigen energieverbruik zullen ze ook bewuster omgaan met energievervlindende toestellen.

*De huurdersadviesraad adviseert om ook gebruik te maken van sociale media om tips rond energie mee te geven. Via sociale media bereik je nog een ander publiek.

*Tips vermelden in jaarlijkse infobrochure. Dit wordt best vooraan in de brochure vermeld en aantrekkelijk en opvallend gemaakt als artikel.

Energiescan

In 2017 en 2018 werkte De Mandel samen met het Werkspoor voor het plaatsen van een rookmelder in de woningen die voor 2012 verhuurd werden. Vanaf 2012 werd bij elke nieuwe verhuring een rookmelder voorzien door De Mandel. De rookmelders werden geplaatst door energiesnoeiers die op hetzelfde moment een gratis energiescan uitvoerden in de woningen van De Mandel. In dit onderdeel bekijken we hoe de bewoners het bezoek van de energiesnoeiers ervaren hebben.

- De Energiesnoeiers voerden een energiescan uit in mijn woning.
 - JA – 18%
 - NEEN – 66%
 - OPMERKING: De meeste bevroagden wonen in een appartement en zijn ‘recente’ huurders. De energiesnoeiers gingen enkel langs bij huurders, waar nog geen rookmelder hing.
- Ik heb interesse in een (opvolgende) energiescan.
 - JA – 33%
 - NEEN – 48%

OPMERKING: onderstaande 3 vragen moesten enkel ingevuld worden door personen die een energiescan lieten uitvoeren in hun woning. De enquête werd niet helemaal correct ingevuld, waardoor je op meer dan 100% uitkomt.

- De energiesnoeiers lieten energiebesparend materiaal achter.
 - JA – 89%
 - NEEN – 26%
- Ik gebruik het materiaal dat de energiesnoeiers achtergelaten hebben
 - JA – 86%
 - NEEN – 25%
- Ik heb een opvolgscan aangevraagd aan de energiesnoeiers.
 - JA – 22%
 - NEEN – 86%

BESLUIT

Hoewel bewoners aangeven bereid te zijn om hun gedrag aan te passen door vb. de verwarming 1 graadje lager te zetten, is slechts een klein deel van de huurders bereid om een gratis energiescan te laten uitvoeren in hun woning. Begrippen, als “energiesnoeiers” en “energiescans”, zijn misschien toch weinig gekend onder de huurders. De huurders die een bezoek kregen van de energiesnoeiers zijn wel enthousiast.

De huurdersadviesraad stelt dat De Mandel de samenwerking met de energiesnoeiers verder moet zetten om een energiescan te laten uitvoeren bij huurders, waar nog geen energiesnoeier langsging. Dus bij huurders die na 2012 een huurcontract tekenden bij De Mandel.

De gemeenschappelijke delen in appartementsgebouwen

- De gemeenschappelijke delen zijn voldoende verlicht.
 - JA – 87%
 - NEEN – 6%
- Er wordt energiezuinige verlichting gebruikt in de gemeenschappelijke delen.

- JA – 66%
- NEEN – 7%
- De bewoners nemen de verantwoordelijkheid om de lichten te doven in de delen waar dit niet automatisch gebeurt.
 - JA – 60%
 - NEEN – 9%
- De Mandel maant de huurders aan tot correct gebruik van de gemeenschappelijke delen.
 - JA – 70%
 - NEEN – 7%
- Ik gebruik vaker de trap dan de lift.
 - JA – 37%
 - NEEN – 46%

BESLUIT

De appartementsbewoners zijn afhankelijk van De Mandel wat het gebruik van lampen, afzuigingsystemen, ventilatiesystemen, etc. betreft. De huurdersadviesraad vraagt om steeds energiezuinige toestellen te gebruiken en overal LED-lampen te gebruiken in de gemeenschappelijke delen.

Zoals hierboven vermeld kan het infobord ook gebruikt worden om appartementsbewoners tips te geven om energiebesparende maatregelen te treffen, vb. trap ipv lift of andere tips naar voorbeeld van de Eandis-brochure.

De Mandel moet de bewoners van appartementsgebouwen blijven aanmanen om de gemeenschappelijke delen correct te gebruiken.

Acties van de gemeente, de provincie,...

- Ik ben op de hoogte van acties rond energie in mijn gemeente.
 - JA – 16%
 - NEEN – 68%
- Ik huurde al eens een energiemeter om het verbruik van mijn elektrische toestellen in kaart te brengen.
 - JA – 1%
 - NEEN – 87%
- Ik nam al deel aan een groepsaankoop groene energie.
 - JA – 15%
 - NEEN – 74%
- Ik kom in aanmerking voor sociaal tarief.
 - JA – 39%
 - NEEN – 43%
- Ik zou deelnemen aan een actie om mijn energieverbruik in kaart te brengen.
 - JA – 34%
 - NEEN – 46%

BESLUIT

Acties vanuit gemeentes zijn duidelijk niet gekend bij huurders. Wat vaak terugkomt in de opmerkingen is de groepsaankoop rond groene energie. Dit blijkt wel gekend bij huurders, maar is niet interessant voor huurders die sociaal tarief genieten. Eén derde van de huurders is bereid om deel te nemen aan acties om het energieverbruik in kaart te brengen. De huurdersadviesraad stelt dat de resultaten van de enquête meegedeeld kunnen worden aan de gemeentes waar de bevraging plaatsvond. Misschien zijn er in de betreffende gemeentes wel acties, maar worden de sociale huurders niet bereikt.

Besluit

Algemeen rond het afnemen van bevragingen kunnen we duidelijk stellen dat een persoonlijke aanpak zeer goed werkt, gezien we bijna 60% van de verstuurde bevragingen terug ontvingen.

Wat deze enquête betreft, merken we op dat, ondanks het aftoetsen vooraf bij verschillende medewerkers, huurders en instanties, er nog steeds enkele valkuizen aanwezig bleken. Zie bv. opmerking rond uitvoeren van verbeteringswerken of het overwegen van aankoop nieuwe toestellen. Het resultaat van de vragenlijst is grotendeels afhankelijk van de soorten woningen die bevragd werden. Gezien hier hard ingezet werd op medewerking van de meldpunten en de leden van de huurdersadviesraad, gaat het grootste deel van de resultaten over recentere appartementsgebouwen. Het oudere patrimonium van De Mandel kwam hierdoor minder aan bod.

Uit de antwoorden blijkt duidelijk dat gevraagde herstellingswerken een hekelpunt blijft bij vele huurders. Uiteraard vraagt de huurdersadviesraad om te blijven inzetten op snelle herstellingen bij huurders. Dit is hier echter niet verder uitgediept.

In bovenstaande kaders wordt het advies beschreven per bevragd onderdeel. Het advies is zo opgesteld dat er acties moeten komen vanuit De Mandel op 2 vlakken:

- Besparingen door investeringen van De Mandel

Verbeteringswerken: Belangrijk dat De Mandel hier blijvend op inzet. De HAR-leden en meldpunten kregen dit ook te horen tijdens ronddelen en ophalen van de enquêtes. Vanuit de huurdersadviesraad vindt men het belangrijk dat De Mandel, naast het bouwen van nieuwe energiezuinige woningen, ook voldoende investeert in het verbeteren van het ouder patrimonium.

Er werd uitvoerig gediscussieerd over de thermostaten en het gebruik hierrond. Ook hier vraagt de huurdersadviesraad aan de raad van bestuur om de nodige stappen te zetten om gebruiksvriendelijke thermostaten te voorzien.

- Besparingen door gedragswijziging bij de huurders

De Mandel moet de huurders warm maken om energie te besparen. Dit kan De Mandel doen door verschillende communicatietechnieken te gebruiken – mondelinge info, schriftelijke info en de jongere garde bereiken via social media.

Een aantal jaren terug ging De Mandel een samenwerking aan met Groen en co om bij het plaatsen van de rookmelders in de woningen ook een energiescan uit te voeren. Dit gebeurde echter enkel bij huurders die de woning reeds huurden voor 2012. Gezien de positieve ervaringen met deze energiesnoeiers, stelt men voor om deze samenwerking te herbekijken en uit te breiden naar alle zittende huurders.